

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA**

DOM
2024-02-06
Meddelad i Uppsala

Mål nr
7345-23

KLAGANDE

[Redacted]

[Redacted]

MOTPART

Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommuns
beslut 2022-07-25

SAKEN

Personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa
funktionshindrade, LSS; även frågan om jäv

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND**Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje kommun**

(kommunalförbundet) beslutade den 25 juli 2022 att avslå [REDACTED] [REDACTED] ansökan om personlig assistans enligt 9 § 2 LSS. Beslutet motiverades i huvudsak med behovet av hjälp med de grundläggande behoven omfattas av det normala föräldraansvaret och att barntillsyn kan tillgodoses genom förskolan.

[REDACTED] överklagade kommunalförbundets beslut. Förvaltningsrätten beslutade i dom den 3 oktober 2023 (mål nr 4926-22) att upphäva det överklagade beslutet och visa målet åter till kommunalförbundet för en ny bedömning av hans rätt till sökt insats. Kammarrätten i Stockholm har den 23 november 2023 (mål nr 6350-23), efter att [REDACTED] överklagat förvaltningsrättens dom, funnit att en ny prövning utifrån rätt lydelse av 9 a och f §§ LSS bör göras av förvaltningsrätten. Kammarrätten har därför upphävt förvaltningsrättens dom och visat målet åter till förvaltningsrätten för ny prövning.

YRKANDEN M.M.

[REDACTED] överklagar beslutet och anmäler jäv mot nämndens handläggare. Till stöd för talan för i huvudsak följande fram. Då han inte är skolpliktig och inte går på förskola är det fel att hänvisa till att han skulle vara skolans ansvar. Under nämndens handläggning ville han och hans föräldrar byta handläggare då handläggaren inte tog emot information. Det kan också ifrågasättas hur en opartisk bedömning kan göras när handläggaren privat har många gemensamma bekanta med hans mamma och ställer ut katter i samma kategori som hans mamma.

Kommunalförbundet anser att överklagandet ska avslås och svarar bl.a. följande. För barn i [REDACTED] ålder är föräldraansvaret omfattande och långtgående när det gäller de grundläggande behoven. Handläggaren har varit involverad i ärendet som utredare inte som beslutsfattare. Handläggaren har inte deltagit i kattutställningar på flera år, har inte några gemensamma vänner med [REDACTED] mamma och umgås inte heller med henne på fritiden. Jäv föreligger därmed inte.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Jävsinvändningen

I kommunallagen (2017:725), KL, anges vissa konkreta omständigheter där den som för en myndighets räkning tar del i handläggning och beslut i ett ärende på ett sätt som kan påverka myndighetens beslut i ärendet är jävig och därmed inte får delta i handläggningen i ärendet (jfr 7 kap. 4 § och 6 kap. 28 och 30 §§ KL). Det förhållandet att kommunalförbundets handläggare varit utredare och inte beslutsfattare innebär således inte i sig att hon inte kunnat vara jävig.

Det finns inte något som talar för att kommunalförbundets handläggare i ärendet uppfyller förutsättningarna för s.k. sakägar- släktskaps- eller intressejäv (6 kap. 28 § KL punkt 1) ställföreträdarjäv eller ombudsjäv (punkt 2) eller tillsynsjäv (punkt 3). Den jävsbestämmelse som aktualiseras i målet är därmed om det i övrigt finns någon särskild omständighet som rubbar förtroendet för tjänstemannens opartiskhet i ärendet (punkt 4), varvid [REDACTED] har anfört att kommunalförbundets handläggare privat har många gemensamma bekanta med hans mamma och ställer ut katter i samma kategori som hans mamma.

Det förhållandet att kommunalförbundets handläggare och [REDACTED] mamma kan ha träffats på kattutställningar kan inte i sig anses medföra att jäv föreligger. För att jäv ska anses föreligga krävs en nära vänskap eller att de på annat sätt

kan anses vara nära knutna till varandra. Enligt kommunalförbundet är handläggaren inte bekant med några av [REDACTED] mammas vänner och de umgås inte med varandra privat. Med hänsyn till att utredningen inte ger stöd för att kommunalförbundets handläggare och [REDACTED] mamma är närmare bekanta med varandra eller umgått privat bedömer förvaltningsrätten att det inte har funnits fog för jävsinvändningen. Vad som i övrigt har anförts om handläggarens bemötande föranleder ingen åtgärd från förvaltningsrättens sida.

Med stöd av det ovan anförda föreligger inte hinder för förvaltningsrätten att pröva målet i sak.

Rätten till personlig assistans

Utgångspunkter för prövningen

Frågan i sak är om [REDACTED] uppfyller förutsättningarna för rätt till personlig assistans i 9 a § LSS, varav framgår att den som har behov av hjälp med grundläggande behov har rätt till sådan assistans.

Förvaltningsrätten noterar att vissa ändringar gällande de grundläggande behoven i 9 a § LSS och avdrag för föräldraansvar i 9 f § LSS trädde i kraft den 1 januari 2023. Enligt övergångsbestämmelserna gäller äldre bestämmelser fortfarande för personlig assistans som avser tid före ikraftträdandet (se prop. 2021/22:214 s. 47-48 och prop. 2021/22:224 s. 49-50). Eftersom förvaltningsrätten har att pröva de omständigheter som förelåg vid tidpunkten för det överklagade beslutet, det vill säga före ikraftträdandet av de nya lydelserna är de alltså de äldre lydelserna av 9 a § LSS och 9 f § LSS som ska tillämpas. Förutsättningen för att [REDACTED] ska ha rätt till personlig assistans är därmed att hans behov av hjälp med de grundläggande behoven andning, personlig hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp

som förutsätter ingående kunskaper om honom, med beaktande av det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken, är av tillräcklig omfattning.

Det är således ■■■■■ behov av hjälp med de grundläggande behoven och vad som kan anses utgöra normalt föräldraansvar som är av betydelse för förvaltningsrättens prövning om han kan anses ha rätt till personlig assistans eller inte. Frågan om ■■■■■ pappas svårigheter, hur ■■■■■ syster påverkas av hans svårigheter och det överklagade beslutet eller det förhållandet att förskolan eventuellt skulle kunna tillgodose ■■■■■ tillsynsbehov om han hade en förskoleplats saknar avgörande betydelse.

Enligt rättspraxis anses det föreligga ett omfattande och långtgående föräldraansvar för barn till och med 5 års ålder vad gäller personlig hygien, måltider, på- och avklädning, kommunicering och tillsyn som inte omfattas av grundläggande behov (jfr. Försäkringskassans rättsliga uppföljning 2015:3). Högsta förvaltningsdomstolen har dock slagit fast att huvudprincipen att barns rätt till personlig assistans ska beräknas utifrån hjälp som går utöver normalt föräldraansvar kan frångås t.ex. om vårdbehovet till mycket stor del är av rent tekniskt slag eller på annat sätt mycket resurskrävande (RÅ 2008 ref. 17 samt HFD 2011 not. 81).

Förvaltningsrättens bedömning

Kommunalförbundet har med hänvisning till normalt föräldraansvar inte beaktat någon tid för **personlig hygien, måltider, att klä av och på sig eller att kommunicera med andra**. Förvaltningsrätten anser inte att det har framkommit skäl för att frångå kommunalförbundets bedömning i dessa delar.

Kommunalförbundet har med hänvisning till normalt föräldraansvar inte heller beaktat någon tid för det grundläggande behovet **annan hjälp som förutsätter**

ingående kunskaper om [REDACTED] Visserligen framgår det av utredningen att [REDACTED] kan hamna i affekt och kan slå och bita sig själv, slå föräldrarna och skrika så att han nästan svimmar om han inte får som han vill och att han kan rymma. Det kan dock inte anses vara ovanligt att barn i [REDACTED] ålder hamnar i affekt när de inte får som de vill eller att de rymmer. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningsrätten att utredningen inte ger tillräckligt stöd för att [REDACTED] tillsynsbehov i någon nämnvärd omfattning går utöver vad som får anses omfattas av normalt föräldraansvar.

Med stöd av det ovan anförda samt att det inte har framkommit att [REDACTED] har behov av hjälp avseende sin **andning** eller att vårdbehovet är av tekniskt slag eller på annat sätt mycket resurskrävande instämmer förvaltningsrätten i kommunalförbundets bedömning att [REDACTED] grundläggande behov omfattas av normalt föräldraansvar. Då det därmed inte framkommit skäl för att beakta någon tid för grundläggande behov är förutsättningarna för att beviljas personlig assistans inte uppfyllda. Överklagandet ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03)

Susanna Pohl Söderman
rådman

Nämndemännen Matts Eriksson, Staffan Linder och Annika Wahlgren
Rennerskog har deltagit i avgörandet.

Målet har beretts av föredragande juristen Lolita Ekelund.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.